

F O A I E

пептрь

ИШТЕ, ИШМЪ ИИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 28.

Duminea 13. Julie.

1844.

ДЕСКРИЕРЕ ИСТОРИКЪ

а тавлопелѣ че дѣтоѣдомашъ не

A L E X A N D R U

чел вѣп

DOMNUL MOLDOVEI,

Кънд азъ прѣмѣтѣ корона шѣ хламѣда дела амба-
садорѣи дѣпѣратѣлѣи

И о а н П а л е о л о г з л II,

де

A G A F. A S A K I

шѣдѣлар а маѣ тѣлтор академѣи.

(Капет).

Дѣн зрѣа ачестѣи алапцѣи, шѣ а поли-
тѣчѣи чѣи дѣцелепте а лѣи Александрѣ кѣ-
трѣ Бѣгарѣи шѣ челеланте статѣрѣи, Мол-
дова азъ фост ацѣис ла град дѣпалт де
пѣтере, фѣрѣчѣре шѣ де неатѣрпаре, шѣ по-
порѣа саѣ адѣпат де сѣмѣре де евлавѣе
шѣ де чѣнстѣре, каре, дѣптрѣнѣте кѣ еперѣга
шѣ кѣражѣа чел дѣпскѣт, дѣпделѣпат тѣмп
азъ фост зѣл дѣп стрѣлѣчѣте а салѣ тѣ-
лѣрѣи, дѣпдѣнд пре Молдовѣнѣ дѣптрѣ тоа-
те прѣсте чѣиаланцѣи Рѣмѣлѣи.

Дѣрѣ не кѣнд стрѣвѣпѣдѣи Рѣмѣи чѣи
вѣке, дѣвоѣа дѣп Даѣа статѣрѣи шѣчѣи неатѣр-
пате, дѣпшѣрѣдѣа Вѣзантѣлѣи, каре съ чѣн-

стеа де пѣмѣле Имперѣи Рѣмане, се апро-
пѣа де а еѣ кѣдѣре.

Мѣнархѣа чѣе новѣ а Отѣманѣлор, азъ
кѣндѣсе дѣфѣрѣкѣнатѣ дѣп Асѣа, дѣпдрѣнтѣ
азѣпра Еѣропѣи пѣтерѣле салѣ. Зѣдѣрѣле
чѣтѣдѣи Марѣлѣи Константѣн се фѣжѣрѣ, мар-
цѣнеа Имперѣи. Де шѣлте вѣкѣрѣи амѣдѣи
шѣ дѣстрѣшареа о дѣшѣре, адеесѣорѣи оста-
шѣи дѣп лѣк де а се лѣпта пѣптрѣи маѣпѣ-
ѣреа патрѣиѣи, азъ амѣстѣка дѣп дѣспѣте (сѣсѣи)
рѣлиѣоасе, кѣнд дѣопре азътѣ парѣте дѣп-
тапѣи пѣзѣвѣле кѣ пѣтере азѣпра статѣлѣи
шѣ дѣлѣта дѣсѣпѣрѣи сѣре а грѣвѣи кѣдѣреа
имперѣи, де каре пѣ азъ пѣтѣто фѣрѣ кѣра-
жѣл злор пѣдѣнѣи Домѣиторѣи шѣ патрѣиѣи
вредѣнѣи де епоха Ероѣлор.

Еѣвропа апѣсанѣ пре тѣрѣзѣи азъ дѣнѣ-
лес примѣждѣа де каре шѣ еа азъ аменѣнда,
шѣ дѣп кѣдар ое дѣвоѣа де а пѣтае старѣлѣ
дѣвѣнѣгѣторѣлор Мѣзѣлманѣи. Сѣрѣсѣпѣндѣа
Бѣгарѣи, ацѣиторат де маршѣлѣи Бѣлѣнѣко
шѣ де фѣлоареа кавалѣрѣлор Францѣи кѣ
карѣи ера зпѣтѣ оастѣа Молдовѣнѣлор,
сѣзѣ командѣа Домѣлѣи Стеѣпан V, (5) салѣ
дѣвѣнс ла Нѣкополѣс дѣп апѣл 1396, шѣ а-
вѣа азъ пѣтѣт грѣсѣи ачѣваре дѣп Константѣ-
нополѣи.

Деспре алтѣ партѣ Императѣл Палеологѣл, аѣ трекѣт дн Франція спре а къвта вре зп аѣзтор, днсъ, прекѣт зиче зп тѣрѣт исторѣограф, ел нѣ аѣ къдѣгат де аколо алта, декѣт мѣрареа къвенѣтъ къражѣлѣ шѣ пѣрере де рѣѣ каре аѣ днсъ-ѣлат а саме пепорочѣрѣ. Дѣпѣ че аѣ пердѣт прѣлежѣл чел прѣпчос де а се фолосѣ де рѣсвоѣл че съ апрѣнсѣсе днѣре Баѣazer шѣ Татерман, Вѣзантѣл се пѣреа ador-мѣт де прѣтенѣа лѣѣ Махomed. Еманѣл нѣ аѣ пердѣт днзѣдар okazia лѣнѣдѣе трекѣтоаре, де каре се вѣкѣра дн ачесте дн-прѣцѣзѣрѣ, ел аѣ рѣстаторнѣчѣт дн дѣарѣ вѣпѣ орѣндѣлѣл, дрепт каре ла 1419. спре а пѣтеа днѣнѣнда маѣ пемерѣт планѣл сеѣ, шѣ аѣ днсоѣдѣт ла Имперѣе пе ѣнѣл Иоан, декѣрѣнд днсърат къ Маркѣза де Монѣерато, шѣ карѣме маѣ дн зрѣт аѣ domnѣт къ пѣше де Иоан ал II, шѣ аѣ фост фадѣл ла Konglѣлѣа де Фѣоренѣа.

Тѣрчѣл днсъ, сѣвѣ komanda рѣсвоѣторѣлѣ Амѣрат сѣ днпѣнтѣрѣ прѣн Серѣвѣа шѣ Ѣнгарѣа. Спѣпѣта че сѣ лѣдѣ дн Герѣманѣа, аѣ фост атѣт де марѣ, днкъѣт тѣлѣдѣ прѣнѣдѣнѣ пѣрѣсѣ статѣрѣле лор. Сѣпѣсѣтѣнд а-дѣнѣнд тоате пѣтерѣле крѣщѣнѣлор днвѣчѣ-нѣдѣ, аѣ пѣртат о вѣрѣнѣдѣ, шѣ дн зрѣта зѣнѣ армѣстѣрѣ де доѣ анѣ, Тѣрчѣл дешертѣрѣ Серѣвѣа шѣ Бѣлгарѣа. Ачест рѣзѣлатат аѣ днсъвѣлѣдѣт пе Еманѣл къ оарекаре пѣдежде, шѣ аѣ хотѣрѣт а се фолосѣ де ел. Маѣ днпѣнтѣе де а се днкеѣа ачѣастѣ ар-мѣстаре, аѣ трѣмѣсѣ ла 15 Ноѣмѣврѣ 1424, пре ѣнѣл сеѣ Императѣл Иоан, ла Бѣзда (6) де а трата о алеанѣдѣе асѣпра Тѣрчѣлор, черкѣнд прѣѣтѣндѣне ашѣ ѣаче Кон-

*) Исторѣа Вѣзантѣка Г. Франѣе Прѣтовѣстѣарѣз Хронѣка.

ѣдѣраѣдѣ шѣ де а днвѣта дѣнѣманѣ асѣпра лѣѣ Амѣрат. Императѣл Иоан, днѣтѣрѣндѣсе дѣн Ѣнгарѣа, аѣ трекѣт тѣлѣдѣ Кар-пѣдѣ шѣ сѣвѣ коворѣт дн Молѣдова пе ла днчѣпѣтѣл лѣнѣе Октомѣврѣ 1425. Нѣтѣме чел лѣзѣдат а лѣѣ Александрѣ гѣл кѣма аѣче. Ѣн Императ де Константѣнополѣ къ атѣта маѣ тѣлѣт ера рѣспѣктат дн Мол-даѣа, къ се сокотѣа де пѣп шѣ прѣтѣктор ал Бѣсерѣчѣе Орѣтодоксе. Дрепт ачѣеа Алек-сандрѣ, днсоѣдѣт де Мѣтropolѣлѣа Іосѣ, шѣ де воерѣме, аѣ терс днѣтрѣ днѣтѣмпѣна-ре вѣлѣ ла хотарѣле дѣрѣе пѣnde аѣ прѣ-мѣт пе Императѣл къ дѣремонѣе рѣлѣгѣо-сѣ шѣ мѣлѣтарѣ, ла каре прѣлеж се адѣна-се дѣн тоате пѣрѣдѣле о пѣнѣнѣратѣ дн-вѣлѣрѣе де попор дн мѣжлокѣл кѣпѣтѣрѣ; лор вѣсерѣчѣдѣ, шѣ а тѣтѣдѣрѣе, днпѣрѣ-тѣл аѣ днѣтрат къ солѣнѣтате дн Сѣвѣчаѣа. Ел ера къларе, костѣтѣлѣ ера сѣмплѣ ѣрѣп-чѣск, прѣсѣге каре, спре сѣмпѣл днѣтрѣстѣ-рѣе патрѣеѣе саме, пѣрта зп венѣтѣлѣнт дѣ-сѣт де тѣтасѣ алѣѣ, капѣѣ ера конѣрѣт къ пѣлѣрѣе аскѣдѣтѣ къ арѣп лате, прѣкѣт се vede днѣфѣдошат дн Вѣвета аѣлѣтоаре ла днчѣпѣтѣл ачѣестѣе дѣскрѣерѣ. *) Императѣл се мѣрѣ де ѣрѣтмосѣда, де варѣетатеа шѣ де днѣбѣлшѣзгарѣеа ачѣестѣе дѣерѣ, ел vede аѣче къ пѣлѣчѣре дѣремонѣа шѣ орѣндѣлѣлѣ вѣсерѣчѣе патрѣархале де Константѣнополѣ, еѣлавѣа шѣ чѣпѣстѣрѣеа лѣкъѣторѣлор, а лор ѣзѣвѣре шѣ сѣвас кътрѣ зп Domn ѣре кѣт де вѣн пе атѣта шѣ пѣтернѣк. Бѣзна ор-ѣндѣлѣлѣ шѣ днѣделѣнѣчѣзѣрѣа каре прѣзѣ-дѣлѣ дн адмѣнѣстраѣдѣе, прѣкѣт шѣ стрѣлѣ-чѣрѣеа кѣрѣдѣе, а кърѣа днѣтѣлѣа подоавѣ аѣ фост прѣнѣдѣса domnѣтоаре Анна (ачѣест нѣ-тѣме лѣзасѣ Рѣнгала прѣѣмѣнд рѣтѣл орѣто-

*) Bezѣ дн орѣдѣналѣа Дѣлѣ Асакѣ.

докс). Липса зпор адевърате дидицдері ла Константінополі деспре ачеастъ царъ, дитемејасъ аколо сокотинцъ, ка ши пе ла алте локърі депъртате, къ Молдова ар фі фост съв съзеренітатеа Полоніеі. Атѣнци дасъ Амператъл саѣ днкрединцат деспре адевърата старе а лъкрврілор, ши дін търтърісіреа лѣ Александръ къ нѣмаі Dze ѣ ши са вѣа са сѣнт протекторіі ачестѣі пѣтѣнт. (7)

Ел аѣ трактат къ Домнѣл, аѣ регѣлат релациіле Амперѣдіеі къ Молдова, ши атѣнт спре аі да о търтърісіре а чінстїреі, кѣт ши спре ал траде дн интересъ сеѣ ши а днкега легѣтѣрїле знеі прїстедїі петрѣ дтѣе статѣрїле атѣнт де фолосїтоаре, Амператъл аѣ хотѣрѣт аі хѣрѣзі зп дар азѣстїк, лъкрѣ че сїнгѣр нѣтеа съ факъ дн епоха ачеїа коворїторїі Чесарїлор. Де асетѣне азїнд къ Мітрополїтѣл ачестеї дерї ера днкїнат ла Охрїда, аѣ фѣгѣдѣїт къ днтѣрнѣндѣсе ла Константінополї, ва фаче неатѣрнат сказпѣл Архіепїскопїеі Молдовеі дн асемепаге ачелѣі де Кїпрѣ де Охрїда. (8)

Дидицдареа де волпѣвіреа вѣтрѣпѣлѣі Амперат Еманѣл аѣ грѣвїт къльторїа фїлѣї. Александръ аѣ днсерчїнат пе зп Молдован де кредїнцъ, а дѣче пе зскат скрїсорї ла Константінополї мїнітоаре гравнїчеї сале днтѣрнѣрї. Іар Домнѣл дн персоанѣ къ тоатъ кѣртеа, къ дналтѣл клерѣ аѣ днсоцїт пе Амператѣл Іоан пѣпѣ ла марчїнїле Молдовеі, сосїнд пе ла днкеереа лѣ Октотвріе ла Кїліе. (9) (че-

тате ла гѣра Дѣпѣреї) unde л'ащепта дн ліман зп вас трїрем сосїт де ла Константінополї. Амператѣл аѣ лѣат зїѣа взпѣ де ла ачест пѣтѣнт прїмїторїѣ де оаспедї, ши днтїнзїнд кѣрѣл аѣ сосїт къ ферїчїре дн Босфор.

Сзїндѣсе пе Трон, дѣпѣ неднтѣрзїета тоарте а пѣрїнтелѣї сеѣ, Амператѣл Іоан, наѣ зїтат прїмїреа чеа прїетїнеаскъ ши тѣреадѣ а лѣї Александръ, пре лѣнѣгъ каре нѣмаї пѣцїн лаѣ дндемнат їнтересѣрїле статѣлѣї. Дорїнд а дмплїні а са цївѣрїнцъ, аѣ адѣнат дїнтѣѣ дн кончїліѣ (сїнод) пе чїї патрѣ Патрїаршї ши Архіепїскопї, прїп зп акт соленел рѣдїкѣнд пе Мітрополїтѣл Молдовеі сѣнт аскѣлтаре ачелѣї де Охрїда, аѣ днфїнцат зп трон неатѣрнат ка де Патрїарх. Дѣпѣ ачеїа атѣасадорїї Амператѣлѣї, днсѣрчїнацї ши къ траѣцїї полїтїче пе ла алдї Сѣверанї, аѣ адѣс ла Сѣчеава днпрезпѣ къ хрїсоавеле Амперѣтецї, Домнѣлѣї корона ши Хламїда рїгалѣ (днтѣрѣтеаскъ) къ алѣрїда, каре вешмїнте тодї домпїторїї Молдовеі пѣрта дн зї де церемонїе, пѣпѣ дн епоха лѣї Александръ Лапѣшнеанѣ (1563). Іарѣ афарѣ де корона патрїархалѣ, де Сакос ши де хрїсоавеле сїнодѣлѣї, Мітрополїтѣл Іосїф аѣ прїмїт ши о їкоанѣ фѣкѣтоаре де мїнѣнї, къ доѣ феде, днфѣцїошїнд пе деопарте пе маїка Домнѣлѣї, їар пе алта пе Сф. Георгїе патронѣл цѣреї, ши каре пѣпѣ астѣзі съ пѣстреазѣ дн тѣпѣстїреа Сф. Герман (Неамцѣ). Маїка Амператѣлѣї Анна, аѣ трїмес Доамнеї дн дар їкоана Сѣт. Аннеї, лѣкратѣ къ маре гїѣачїе ши днфѣзмѣсעדатѣ къ петре преїдоасѣ, каре їкоанѣ саѣ дѣлѣїт де Доамна маї дн зрѣтѣ Мѣпѣстїреї Бїстрїда

7) Testamentѣл а Мітропѣлїтѣлѣї Георгїе.

8) Bizanțida Kodinѣс Кѣропалата.

9) Г. Франзе Хронїкон.

дн каре съ афлѣ моринѣнтѣл лѣи Алек-
сандрѣ ши а фамиліеі сале. Къ асемине
прілеж саѣ днтродѣс дн Молдова лѣиле
romane а лѣи Іѣстиніан, ши деосевіте днал-
те дрегѣторіи а ле Статѣлѣи дѣпре пілда
кѣрѣеі де Константінополи. (10)

Документеле атинѣтоаре де ачесте
дарѣри, скрпсе не пергамент, днтрѣите къ
сигіла днпѣрѣтеск дн кѣтіе де арѣнт,
саѣ пѣстрат ка зп одор дн тѣпѣстіреа
сѣс днсѣмпнатѣ, пѣпѣ дн епоха ачелѣи дн-
теіѣ рѣсвоі а лѣи Совіескі, зрмат де
прѣзіле Татарілор (1674). Кѣвіосѣл Мі-
трополіт Георгіе прпн ціврѣтѣнт тѣр-
тѣрпсѣще ачесте дн тестаментѣл сеѣ, къ
аѣ възѣт ши аѣ четіт ачесте документе, ка-
ре саѣ традѣс не лімба ромѣнеаскѣ прпн
граматікѣл Ніколаі фрателе лѣи Посто-
лакі тѣлтѣчиторіѣл Бібліеі.

Де ла Александрѣ чел възп, тоате
портретѣрпне Домнілор ктиторі зѣгрѣвіці
не пѣредіи Бісерічлор днфѣдошеазѣ не
Домніи Молдовеі къ ачесте семне днпѣ-
рѣтѣщі. Ачесте тѣртѣрпн азтентіче сѣнт
дндестѣле де а цпне локѣл алтора тѣлте
че саѣ стірпнт де рѣсвоаеле ши прѣзіле цѣ-
рѣі, рѣтмасѣ фѣрѣ апѣраре де ла днченѣ-
тѣл векѣлѣі XVIII.

Рѣсвоале де Константінополи, дѣпѣ
каре нѣ тѣрзіѣ аѣ зрмат катастрофа къ-
дѣреі днпѣрѣдїеі рѣсѣрптане, аѣ кѣпрпнс
де тот лѣареампнте а історпчлор Візантіні,
ши дескрпіреа непорочлор каспче іаѣ
днпедекат а трече дн хронічлне лор де
амѣпнт о днпѣтпларе атѣт де днсѣ-
мпѣтоаре пентрѣ Молдова, каре днкъ есте

депліи тѣртѣрпсїтѣ де Кантпнпр ши де тра-
дїціле пачїеі Молдовене.

Ачест тавлон днфѣдошеазѣ актѣл со-
ленел прпн каре амбасадоріи Грѣчї адѣк
дарѣрпне днпѣрѣтѣщї, Александрѣ се ве-
де пѣшпнд дене трон спре днпѣтпнпнрѣеа
лор. Доампа зѣвлѣ де асемене съ се рѣ-
дїче. Спре дреапта стѣ чел маі mare фїѣ
Еліеш Водѣ, логофѣтѣл чел mare ши
Хатманѣл, де алтѣ парте Мітрополітѣл цѣ-
рѣі. Шѣл дпн амбасадоріи днфѣдошеазѣ
хрпсовѣл днпѣрѣтеск, іар челѣлант аратѣ
корона ши хламїда пѣртатѣ де доі дре-
гѣторі. Дн сала чеа готікѣ, днфѣрѣтѣсѣ-
датѣ де трѣее мїлітаре, съ вѣд днтрѣ-
пїці воерїи, іар дн фѣнд, рѣзѣмат не зп
вастон стѣ мареле Шшер къ зп непот ал
сѣѣ, алтѣрѣе зп остан лѣпчер.

Ачест Тавлон с'аѣ компѣс ши саѣ лѣ-
крат дн Ешї де елевїи Молдовенї дн а-
пѣл 1839.

4.

НАЩЕРѢ ШИ КЪРЕЦЕНІА.

Днгреонарѣ цпне дн пѣіере 9. лѣні,
саѣ 275—280 де зіле, ши се сѣжрпсѣще
прпн нащере. Кѣт се днпѣтплѣ нащерѣ,
ши карѣ есте прїчина еї, ам арѣтат дн-
тр'алт лок *). А хотѣрѣ дн пѣіере на-
щерѣ ла мпнѣт, нѣ есте кѣ пѣтпндѣ, тѣ-
кар челе маі възне обсерваціи дн тот тпм-
пѣл днгреонѣрїи съ се фїе фѣкѣт. Се-
тптеле де кѣпетеніе, прпн каре се кѣноаше,
кѣткъ нащерѣ нѣ есте департе, сѣнт дн-

10) Кантемір.

*) Bezı Vasıç Antropologia foia 265

тре алтеле ши аша зисе дзрериле (мънчиле) пацериі.

Кънд о фетее се мънчеце а паце би четъдиан патрией, атънчае пзпмаі ла тот отъл вине крескът ши сѣмѣтор, чи ши ла дънши варваріи, ши невркънд децеаитъ би sentiment de чѣстїре, каре фаче ка мъериле пъскътоаре съ фие де тоате аспрїрїле скѣтите. Дрептърїле ши прерогативеле мъерїлор пъскътоаре ераѣ ла попареле челе веки тълте ши марї, ши дела дънши се траце ши ла пої овїчїаїл а чѣстї аїча маї тълт, а колѣ маї пѣдїн пъскътоареле. Лїкзрг опрѣ пе Спартанї а пѣне мордїлор монзменте къ інскрїпцїи, афарѣ дѣкь ар фї къзът врепъл пентрѣ патрией, саѣ дѣкь ар фї тѣрїт врео мъере сѣвт пацере. Романїи дъсемпаѣ локъл лъкзїндеї пъскътоарелор къ о къпънѣ де чѣсте. De ачеїа зїче Жзвенал: — *Fogibus suspende coronam.*

Ла Романї ера таре опрїт а кіема врео пъскътоаре ла жѣдекатъ, саѣ а о педепсі. — Антреварѣ аѣ фост пѣсъ де їзрїцїи: Есте о мъере пъскътоаре волнавъ, саѣ пѣ? Ши тѣкаркъ ачаста антреваре де тълт саѣ деслѣшїт, къткъ мъерѣ пъскътоаре пѣ есте волнавъ, тотъши тревѣе деосевїт, ши зїс, де есте антреварѣ пентрѣ довънда са, аткъчїа їа пѣ есте волнавъ; їарѣ де есте пентрѣ довънда пѣвлїкь, атънчае мъерѣ пъскътоаре тревѣе сокотїт ка ши челе волнаве, ши тревѣе съ фїе скѣтїтъ де тот лъкръл пѣвлїк, ши де тоатъ робота. Пентрѣ ачееа мъериле пъскътоаре 40. де зїле дѣпъ пацере сѣпт маї ла тоате попареле скѣтите де тоатъ слъжба пѣвлїкь.

Ла чеї веки авѣѣ пъскътоареле пѣтере

а фаче ши тестамент фърѣ овїчѣтїтеле формалїтѣдї, пѣмаї дппаїнтѣ моашей, ши але алтор фетей, каре ераѣ де фадъ. — Нѣ щїѣ дптре прерогативе, саѣ кът се пѣтър овїччаїл зпор попаре, каре кънд паск ла ла дънши мъериле, се пѣн дп пат, ши се слъжеск де ачестѣ. Страбо аша гръїенце: „Нъскътоареле лъкзїторїлор дїн Спанїа, слъжеск вървадїлор сѣї, ши дї ласѣ пе ачештѣ дп локъл лор дп пат съ закъ.“ — Сълватїчїи Indiani дїв Каїене алѣргъ акасѣ дела лъкрѣ, ва ши дїн тавърѣ, кънд дпцелег къткъ мъериле лор аѣ пъскѣт, дши лѣгъ капъл, ши се пѣн дп пат, ка кънд дънши ар авѣ мънчїле пацериї, ши вечїнїи алѣргъ ла дънши, ши дї тѣпгѣе дптрѣн кїп вреднїк де рѣс. Аша се спѣне ши де Тїверїнї ши де Каптаври.

Лънгъ тоате ачестѣ прерогативе ши чѣстїрї ера ла чеї веки пѣрерѣ, къткъ пїще Demonї аскънши, карїи се дппротївеск дптълдїрей оаменїлор, ар зтвѣла дѣпъ пъскъторе саѣ але стрїка, саѣ а се местека къ дънселе трѣпече. Дп Сїам къдетъ породъл, къткъ дѣхърїле ачестѣ пекзрате аѣ дптѣїз а фаче къ фїенцекаре фечоарѣ, ши къткъ ар рѣнї пѣптечеле фечоарелор, дїн каре рапъ дп тоатъ лѣна кърѣе сѣпце! — Романїи темей таре пъскътоареле сале де Фа зпнї (зїї пѣдѣрїлор, тѣма пѣдѣрїї) ши де Інкѣвї (апъзърї, прїкълчї) ши касѣ сперїе ачестѣ дѣхърї пекзрате дела пъскътоареле сале, еї пѣпѣѣ дѣсѣпра патълї ачестора зп кап де тѣгарїѣ зѣгрѣвїт, ши дпподовїт къ флорї. Ла Бънат дпкъ спѣрїе оаменїї копїи къ фата пѣдѣрїї, ши кънд паце врео мъерѣ, атънчае пъзеск зрїторїле, саѣ ачелѣ ценїзрї, каре хотъреск соартѣ ши вїада отълїї. Пе аче-

стѣ ле чинстеск кѣ о погаче (тѣртѣ) каре есте пѣсѣ не о тѣсѣдѣ; лѣпгѣ погаче пѣп зп таіер кѣ апѣ, ші песте ачеста лінгѣрі де лемп, ші ачестѣ чинстї а трсіторі-лор стаѣ лп тоатѣ поапгѣ, пѣпѣ пѣ се во-тѣвзѣ прѣпкѣл. Аѣ ші обїчеїз пѣпѣ ла вотежѣл прѣпкѣлї а пѣзї пѣскѣтоарѣ, ка съ пѣ вїпѣ чїнева сѣї фѣре прѣпкѣл, саѣ сѣї факѣ алтѣ стрїкаре. Фак ші алте фертектѣтѣрї, каре пѣ се дїп аїчеа.

Лѣпгѣ тоаге прерогатївеле ші крѣдѣрїле че се дѣдѣѣ пѣскѣтоарелор, ачестѣ тотѣшї се дїпѣѣ маї де тоате попоареле, ші се дїп ші астѣзї о време дѣпѣ пащере некѣрате. Дѣпѣ лецїле жїдовещї ера тоатѣ маїка, карѣ пѣдѣѣ зп фечор, 40. de zile, іарѣ карѣ пѣдѣѣ фатѣ 80 de zile некѣратѣ! Іа съ пѣ атїпгѣ нїмїк че е сѣжпт, нїчї лп сѣїпденїе съ тѣргѣ пѣпѣ пѣ вор трече зїмеле кѣреденїеї сале.“ — Ла Гречїї чеї веки о пѣскѣтоаре ера аша де некѣратѣ, ка такар че трѣп порт.“ Нїчї а атїпде сїкрїѣл, нїчї портѣл, нїчї патѣл пѣскѣтоарїї“ зїче Теофрастѣс, пен-трѣ ачееа фїедекаре маїкѣ дѣпѣ пащере ера лндаторатѣ а се кѣрѣдї. — Лѣкѣїторїї дїп Сїам пѣп тѣїерїле сале дѣпѣ пащере патрѣ сѣпгѣтѣжпї лѣпгѣ фок таре акѣшї не о парте, акѣшї не алта, ші аша ле кѣрѣде. Перѣанїї ле пѣп не зп крѣтарїѣ дѣсѣпра зпѣї фок вѣп, ші ле кѣреде 5 zile. Тѣтарїї ле пѣп съ сарѣ песте фок маї де тѣлте орї. — Персіанїї чеї веки оупрѣѣ тѣїерїлор сале дѣпѣ пащере, а се апропїа де чїнева, а прївї ла апѣ кѣргѣтоаре, ла соаре, ла лѣпѣ, ші ла стеле. Браѣ опрїте 29 de zile а се спѣла не кап шї не фадѣ, пѣ авѣѣ воїе пѣпѣ ла 40. de zile а атїпде врепн вас де лѣт, саѣ де

лемп, шї а зѣмла кѣ алте тѣїерї. — Ла Бѣхарї ера опрїт пѣскѣтоарелор 40. de zile а се рѣга лѣї Dzmnezeѣ. — Лп Тѣпкїп тѣїерѣ дѣкѣ аѣ пѣскѣт, стѣ 40. de zile лппапгѣ зѣмлї сѣѣ (патронѣл касеї) шї се лпкїпѣ, ка съ добѣндѣскѣ скѣтїрѣ лѣї. Калтѣкїї дїп тѣїерїле некѣрате 40. de zile. — Ла Самоїеї тѣїерїле пѣскѣтоаре сѣжпт лп чеа маї таре зрѣ, шї ачестѣ те-тѣндѣсе ла пащере де врео непорочїре, спѣп вѣрвадїлор сѣї тоате пѣкѣтеле, каре лѣр фї фѣкѣт кѣ алдїї, апої вѣрвадїї алѣргѣ атѣпчеа ла ачеїа, карїї лї пѣтеск тѣїерїле лор пѣкѣтошї, шї се лппа-кѣ кѣ дѣпшїї лѣжнд чева дела еї! — Че лѣкрѣ вѣп ар фї, дѣкѣ шї дїп невѣстеле Европї с'ар teme! —

Фїїнд кѣ ачестѣ обїчїаїзрї ла деосе-вїте попоаре маї асемеѣ се афлѣ, тревѣе кѣзтат, каре ар фї рѣсѣрїтѣл лор, саѣ де зпде аѣ пѣтѣт ачестѣ съ вїїе. Дечї де вом кѣзта ла дѣпселе кѣ атѣрѣпѣл, вом афла, кѣткѣ пѣ дїп тр'алтѣ прїчїпѣ, чї пѣ-маї ка пѣскѣтореле съ пѣ се рѣдїче прѣ кѣрѣнд дїп пат, съ пѣ се апѣче прѣ кѣрѣнд де лѣкрѣрї греле, саѣ фѣкѣт авїчеїз церїмонїал а пѣзї одїхна кѣтѣва времѣ дѣпѣ пащере; кѣчї де шї пѣ паск тѣїерї-ле лп тоате пѣрѣдїле лѣтеї асѣменѣ де греѣ, тотѣшї дѣпѣ пащере маї лѣпгѣ вре-ме трѣпѣл шї іпїта пѣскѣтоареї есте фо-арте сїмѣїтоаре, каре зпшор сар пѣтѣ прї-междѣї де вре зп лѣкрѣ греѣ.

Фемеїле афлѣндѣсе лп старѣ, фѣрѣ карѣ пої пѣ ам фї, слѣжеск съ аїѣ осевї-те прерогатїве, шї ар тревѣї съ пѣ фїт дїп тѣїере пѣскѣдї, дѣкѣ пѣ ам кѣзта а лѣвѣпѣтѣдї старѣ ачелора, каре предпос-еск ценѣл оменеск. Дечї дїп партѣ ста-

тълѣ тревѣ дпгріжіт 1-ѣ, ка мѣіеріме пѣ-скѣтоаре съ фіе скѣтите де тоате лѣкрѣрі-ле ші пепѣчібіреме пѣблїче; 2-а ка дп тот локѣл съ фіе моаше іскѣсіте, вѣне ші кѣ вѣпъ пѣртаре, кѣчі пічі о віетате пе лѣмѣ ачаеста чере атѣта ажѣтор стрѣп ка отѣл; 3-а Тот бѣрватѣл съ фіе дпда-торат сѣвт педепасъ а кіета рѣндѣіта де-ла Дрегѣторіе моашѣ; 4-а Алтор персоа-не съ пѣ фіе словод а мошї, декѣт пѣмаї ачелора, каре сѣнт рѣндѣіте дела стѣпѣ-піре; 5-а Чіне ар кѣтеза съ дѣе мѣіері-лор греоане вѣріане, саѣ орї че лѣкѣрі спре а лѣпѣда родѣл, ачела греѣ съ се педеп-сѣскъ, ші дпсашї пѣскѣтоарѣ дѣкѣ ар фї черѣт дѣиса, съ фіе педепсітѣ; 6-а Чѣа маї мікѣ ватжокѣрѣ саѣ окарѣ, карѣ сар фаче орї де чіне впеї мѣіерї пѣ-скѣтоаре, съ се педепсѣскъ дела стѣпѣ-піре; 7-а мѣіеріме челе кѣзѣте пѣ тревѣ рѣшіпате, чї тревѣ дпгріжіт прїп дпдреп-тарѣ пѣравѣрілор съ пѣ кадѣ; 8-а фїнд-кѣ персоанеле кѣзѣте рѣшіпандѣсе, маї мѣлт дптрѣвѣндѣвѣз лѣкѣрі а лѣпѣда ро-дѣл, съ фіе порѣпчїт моашелор, ка дп-селе аша персоане съ ле скѣтѣскъ дп каселе лор фѣрѣ де а фї чїнева вол-пік а дптрева де пѣме, саѣ де старѣ пер-соаней кѣзѣтѣ; 9-а Прѣпчїї персоанелор кѣзѣте шї сѣраче съ се крѣскъ пе келѣ-іала статѣлѣ пѣндѣї моашеле, кѣ дїдѣла дп карѣ стѣ скрїс пѣмеле копїлѣлѣ, шї дп че лѣѣе есте вотежат, пайпѣ вїсерїчїлор.

Нѣскѣтоарѣ дпсашї, ка съ паскѣ в-шор, аре де а пѣзі вртѣтоареле регѣле: 1-ѣ Дѣкѣ сїмѣеде ачаеста, кѣ се словоа-де пѣптечеле дп жос, шї тотдеодатъ се аратѣ шї алте семне де обѣде кам кѣпо-скѣте, пащѣрѣ пѣ е департе; пентрѣ ачѣеа

2-а; дп вретѣ ачѣа пѣскѣтоареле сѣшї фа-кѣ авѣрї дптр'о оалѣ кѣ апѣ фервїнте кѣ врео кѣтева петрїчеле віне арсе; 3-а съ се впгѣ дпчет кѣ чѣва впт де лемп, саѣ де вітѣ проаспѣт, ка пѣрѣіме ачелеа мо-індѣсе съ се поатѣ маї вшор дптїнде. 4-а Съ іаїе маї мѣлте клїстїре сїмпле (де апѣ де тѣрѣѣе кѣ чѣваш влѣїѣ, саѣ впт де лемп); 5. Ла дпчепѣт съ пѣ се о-пїптеакѣ дпн кѣт пот, ка съ пѣ слѣвѣ-скѣ; 6-а Съ фіе кѣ пѣдежде вѣпѣ, шї фѣ-рѣ фрїкѣ; 7-а Се съ дпнѣ кѣ рѣвдаре дп пат, съ пѣлапѣде дпн маї шї дпн пічїоа-ре, чї се дпнѣ позїдіа карѣ дї ва рѣндѣ-їтї моаша; 8-а А вѣ мѣлт сѣвт пащѣре пѣ ажѣтѣ піміка, дпсѣ дѣкѣ ар авѣ сѣте, пот вѣ чѣваш, аїчѣа се ловѣеде віне верѣ вѣпѣ, доспїтѣ; 9-а Дѣкѣ пѣскѣтоарѣ ар фї овосїтѣ де тот шї слѣвїтѣ прїп мѣпчї маї лѣпг дїїтоаре, саѣ ар лѣшїпа, атѣпчѣа віне есте аї да чѣва віп вѣп, векїѣ, кѣ врео 20 де пікѣтѣрї де алѣї Хофман; 10. О-даїа (сова) дп карѣ пѣскѣторѣ пащѣ, съ пѣ фіе дпкѣркатѣ де оаменї, пічі прѣ кадѣ.

Дѣпѣ че мѣіереа аѣ пѣскѣт пороко-с прѣпкѣл, атѣпчѣа дѣпе врео кѣтева чѣа-сѣрї пащѣ шї Локшорѣл, саѣ дпвѣлітоа-реле дп каре ера прѣпкѣл дпвѣліт шї де маїкѣса легат. Шї атѣпчѣа дпчепе кѣре-денїа саѣ кѣт зїчет сѣптѣмѣпеле. Дп ста-рѣ ачаеста аѣ мѣіеріме а пѣзі: 1-а съ пѣ вѣмле де лок дѣпѣ пащѣре мѣтѣндѣсе дпн трѣп пат дп алѣл, саѣ сѣвїндѣсе дп патѣрї маї дпалте, кѣчі вшор се ва сѣрпа пѣп-течеле; 2-а фїнд кѣ дѣпѣ пащѣре парте де дѣрерї, парте фїнд вде тотдѣзна сїм-ѣеск мѣіеріме о речеалѣ маї маре, съ се акоперѣ віне, шї се закѣ пачпїк; 3. Дѣ-пѣ че ісаѣ кѣрѣдѣт патѣл де втезѣлї,

дѣкѣ аре поѣтъ, съ о лѣсъм съ до-
армѣ: 4-а мѣлте адѣвѣрѣ шѣ визѣте
ла мѣверѣ карѣ аѣ пѣскѣт, сѣнт стрѣкъ-
тоаре, кѣчѣ а 5-а одѣхна шѣ тѣ черѣ
сѣнт пентрѣ дѣнса лѣкрѣрѣ де кѣнетенѣе;
6-а мѣнкѣрѣ греле, гресе, шѣ вѣзѣтѣрѣ спѣр-
тоасе сѣнт стрѣкътоаре пентрѣ мѣверѣле,
каре се аѣлѣ дѣн сѣптѣмѣнѣ; 7-а Odaia,
дѣн карѣ се аѣлѣ пѣскѣтоарѣ тревѣе аерѣ-
сѣтѣ; 8-а ачеаста съ пѣ фѣе прѣѣ таре дѣ-
кѣлѣтѣ, дѣсѣ нѣчѣ рѣче; 9-а маѣ пѣнте
де поѣ зѣле съ пѣ се рѣдѣче нѣчѣ о пѣскѣ-
тоаре де tot din пат, мѣкар де ар шѣ сѣм-
дѣ пѣтерѣ дестѣле. Іарѣ дѣкѣ аѣ поѣтъ
а се скѣла, дестѣла есте а зѣмла прѣн касѣ.

Кѣтѣ време тревѣе се дѣнѣ кѣреде-
нѣа дѣн мѣверѣе дѣнѣ пащере, пѣ се поате
апрѣат котѣрѣ. Челе маѣ мѣлте попоаре
о дѣн 40. де зѣле, пекѣм ам вѣзѣт маѣ сѣс.
Ла поѣ сѣнт дестѣле 4—5 сѣптѣмѣнѣ, че-
ле че пѣ лѣптеск сѣнгѣре, тревѣе съ пѣ-
зѣскѣ ачестѣ маѣ лѣнгѣ вѣрѣме, ашѣждереѣ
шѣ ачелѣ, каре трѣеск дѣн дѣлѣвѣаре.

Фрѣт есте обѣчѣлѣ ла чѣѣ маѣ мѣлѣдѣ а
ащепта кѣ вотеѣлѣ прѣнкѣлѣѣ атѣта, пѣ-
пѣ пѣ се дѣнтрамѣ шѣ мѣтѣса, ка съ поа-
тѣ шѣ ѣа мѣлка шѣ вѣ ла осѣтѣлѣ воте-
зѣлѣ; ачест обѣчѣлѣ пѣ пѣмаѣ пентрѣ прѣнк,
кѣлѣдѣ ла пѣтерѣ Релѣдѣѣ, чѣ пѣ пент-
трѣ маѣче сѣѣ фѣкѣт де атѣтѣ орѣ прѣ-
междѣос, пентрѣ ачеса пѣ е де сѣферѣт.

Дакѣ сѣѣ пѣскѣт прѣнкѣлѣ, тревѣе грѣ-
жѣт, адекѣ дѣнѣ тѣарѣ вѣрѣкѣлѣѣ тревѣе
скѣлѣдат, кѣрѣдѣт, шѣ кѣзѣтат пѣ кѣтѣва ар
авѣ врео сѣнтѣтѣ, карѣ дѣсѣ нѣчѣ де кѣт
пѣ тревѣе сѣлѣсѣ мѣтѣса, кѣчѣ ачеаста ѣ-

шор се поате скѣрѣвѣ де аша дѣлѣжѣла-
ре шѣ прѣмеждѣтѣ.

Дѣнѣ че есте копѣлѣлѣ грѣжѣт, тревѣе
пѣс ла пентѣлѣ мѣнѣса, каре есте дѣтоаре
а'л хрѣнѣ. Дечѣ фѣндѣкѣ шѣ ла Ромѣнѣ
челе маѣ авѣте таре сѣѣ лѣдѣт обѣчѣлѣлѣ а
лѣса не паѣдѣ стѣ ка съ сѣгѣ лапте стрѣ-
пѣ, съ ам дѣлѣгѣвѣндѣ а ворѣвѣ дѣспре аче-
ста аша кѣтѣпѣнѣтор обѣкѣт чеваш маѣ
не ларѣ.

Dr. Vaszits.

ПѣСМѣТАРЕДѣЛА шѣ ШЕРПЕЛЕ.

Дѣеѣва ворovesк, кѣ пѣ'ї ла драчѣ дрепѣтате;
Кѣнд еѣ о шѣ пѣзеск кѣ таре скѣтѣмѣтате,
Шѣ чел че аѣ фѣкѣт дѣн лѣме рѣѣ маѣ мѣлте,
Ла Тартар пѣрѣрѣї маѣ вѣне кѣпоскѣт.
Ачестѣї адеѣвѣр ам фѣвѣлѣ доѣадѣ.

Мерѣжѣнд дѣн шѣр ла о парадѣ,

Фѣн шерпе преа дѣнвенѣнат,

Кѣ пѣсѣатаредѣлѣ сѣѣ фост дѣнпрѣчѣнат;
Кѣчѣ шерпеле воѣа съ теарѣгѣ дѣнпѣнте,
Іар пѣсѣатаредѣлѣ жѣшѣ да а лѣї кѣвѣнте,

Прекѣт кѣ аре

Ел дрѣт маѣ таре.

Кѣнд ѣатѣ, Велѣзѣлѣ ла еѣ сѣѣ арѣтат,
Шѣ дѣнд маѣ дѣнпаѣф не шерпе дѣнѣзѣдат,
Аѣ зѣс: „Еѣ рекѣпоск а тале вѣредѣнѣчѣї,
Дар дѣнѣ дрепѣт кѣвѣнт, дѣн зѣрма лѣї съ фѣї.
Ешѣї рѣѣ дѣн адеѣвѣр, шѣ фѣоарте мѣшчѣ кѣтѣплѣт:

Ешѣї пѣлѣн

Тѣ де венѣн;

Дар пѣ'ї прѣмеждѣтѣ

Не чел че де апроане де тѣне сѣѣ фѣрѣт.
Іар пѣсѣатаредѣлѣ не тоѣдѣ аѣ пѣсѣмѣт,

Шѣ лѣмѣва са че рѣ стрѣѣвате

Орѣ зѣнде де департе.

Аша дар де акѣт, вѣ хотѣреск съ шѣдѣї.
Кѣ пѣсѣатаредѣлѣї дѣн еад сѣнт маѣ чѣнѣстѣдѣї,
Шѣ де ла локѣрѣї вої съ пѣ вѣ маѣ сѣѣдѣнѣї.

Donic.